

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Nám. Curieových č. 7

P r a h a 1, Staré město

Oponentský posudek

rigorózní práce Dušana Štrice: “Právní ochrana biotechnologických a farmaceutických vynálezů.“

Navzdory tomu, že patentové právo – tento relikv partikulace soukromého práva z 19. stol. - je jevem normativně relativně mladým, zaznamenává v poslední době pozoruhodný vývoj. To platí zvláště pro vlastní předmět (objekt) patentového práva, tj. otázku která řešení jsou způsobilá veřejnoprávní ochrany patentem. Tato otázka vpravdě není zas tak nová, byla kardinální od okamžiku, kdy se patentové právo konstitovalo, nicméně nové jevy v technice a přírodních vědách klade tuto otázku stále naléhavěji a jaksí znovu. Tak např., abychom zůstali u nosného tématu rigorózní práce, v českém patentovém právu platila až do devadesátých let minulého století striktní výluka z patentování v případě chemicky vyrobených látek a léčiv. Samotné biotechnologické vynálezy nebyly vůbec předmětem zkoumání. V současné době je patentová ochrana léčiv a biotechnologických vynálezů jednou z nejméně diskutovaných otázek a středem zájmu jak judikatury správní a soudní, tak i právní nauky v oblasti práv z duševního vlastnictví. Z tohoto pohledu představuje předložená rigorózní práce text vpravdě aktuální bez ohledu na to, že v středoevropských poměrech tak frekventovaný není.

Samotná práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola je věnována právním prostředkům ochrany nových farmak a biotechnologii. Byť by nosnou částí kapitoly byl rozbor právní ochrany formou patentu, jak na národní úrovni, tak úrovni regionální (evropské), autor moudře pojal právní prostředky širěji a pojednal jednak o tzv. dodatkové ochraně, ale i o jiných formách nepatentové ochrany těchto předmětů prostřednictvím jiných než patentoprávních předpisů, včetně prostředků soukromoprávních. Druhá kapitola se zabývá specifickými problémy patentování ve farmacii a biotechnologiích, aniž by sklouzla

k jakékoliv opisnosti. Naopak je kapitolou nosnou a vypovídá o otázkách, které se vymykají nejen obvyklé produkci obdobných právních pojednání, ale i poznatkové úrovni vysokoškolského kursu práv k nehmotným statkům. Konečně třetí kapitola je logicky zaměřena na účinky patentových práv v oblasti biotechnologií a farmacie v případě jejich porušení. Osnova práce tak působí sevřeným dojmem, který nedovoluje obvyklé „výlety“ za hranice tématu.

Vlastní odborný text neobsahuje žádných věcných vad, ale naopak svědčí o tom, že autor se pohybuje v terénu, který důvěrně zná a přesahuje tak penzum znalostí a poznání, které se např. nabízí z českých a slovenských literárních pramenů. Ostatně není bez zajímavosti, že obsáhlá bibliografie k práci odkazuje povětšinou na prameny zahraniční a zdejších je zde věru poskrovnu.

Bez ohledu na nejpříznivější hodnocení předložené rigorózní práce nemůže si oponent odpustit několik obecnějších připomínek, které by mohly být předmětem rozpravy při obhajobě práce. Tak především hned zpočátku (str.9 a 20 práce) se autor zabývá základní definiční otázkou rozdílu mezi vynálezeckým a patentovým právem. Vychází z teze, že tzv.patentové právo je pojmem užším uvnitř kreativních (vynálezeckých) vztahů a že tedy užití pojmu vynálezecké právo má své věcné opodstatnění pro vztahy které nejsou podrobeny exkluzivnímu patentovému režimu. Jakkoli se tato výchozí úvaha jeví logickou ocitá se mimo legislativní pozadí toho, proč současná nauka od pojmu „vynálezecké právo“ záměrně upouští. Pojem vynálezecké právo bylo příliš spojeno s nevýlučnou formou ochrany jedinečných technických řešení a mělo působit jako protiváha obecnému pojmu „právo patentové“ z důvodů ideologických, kdy legalita patentového systému po r. 1950 vzala za své. Odtud se oponent záměrně vyhýbá úvahám o opodstatněnosti pojmu „vynálezecké právo“ i v současných podmínkách. Ale to jen marginálně.

Druhou poznámku mám k problematice nucených licencí, kterou se autor samozřejmě zabývá v souvislosti s možným zneužitím výlučných patentových práv. Tato otázka je v patentové ochraně farmak a biotechnologii dozajista štěpná a autor práce na mnoha místech se k ní vrací, protože souvisí s morální dimenzí patentového monopolu na produkty týkající se veřejného zdraví. Z ryze patentářského hlediska však obrana nucených licencí může být stejně sporná jako kterýkoliv zásah do „posvátných“ vlastnických práv.

Trošku jsem postrádal onu právně filosofickou úvahu, která na můj vkus byla v práci upozaděna.

Bez ohledu na uvedené spíše kolegiální poznámky, navíc poněkud mimo vlastní tematiku, chtěl bych opětovně zdůraznit, že autor velmi zdařile analyzoval zvláštní problematiku farmaceutických a biotechnologických vynálezů, hravě zvládl odbornou terminologii a projevil nevšední schopnost argumentace včetně vlastního kritického myšlení. Připomínek nemám ani k formální stránce práce. Shromáždil pozoruhodné množství relevantní judikatury a dalších zdrojů informací, četnost odkazů a citací zasluhuje absolutorium.

Ze všech těchto důvodů splňuje předložená práce všechny požadavky kladené na práce rigorózní a je víc než dobrým podkladem pro státní rigorózní zkoušku.

V Praze dne 14. října 2013

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.

